

Л. М. Шульгакандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Запорізького національного університету

МУЗЕЙНА ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ТА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті обґрунтовано педагогічний потенціал музейної педагогіки в системі мистецької та технологічної освіти початкової школи відповідно до концепції Нової української школи. Схарактеризовано ретроспективні аспекти становлення й розвитку вітчизняної музейної педагогіки, визначено її роль у формуванні культурної компетентності молодших школярів.

Проаналізовано музеї як осередки збереження, інтерпретації та популяризації культурної спадщини, які виступають важливими партнерами сучасної мистецької та технологічної освіти. Наведено класифікацію музеїв із прикладами в Україні та окреслено їх ресурсний потенціал використання на уроках мистецтва й технологій. Окрему увагу приділено характеристиці традиційних музеїв, музеїв просто неба та віртуальних музеїв, визначено їхні характерні особливості та наведено приклади практичного впровадження в освітній процес початкової школи на уроках мистецтва, технологій та інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Показано, як музейні простори сприяють розвитку творчості, естетичного смаку та практичних навичок учнів засобами інтерактивних форм навчання, екскурсій, майстер-класів, ігрових прийомів та проєктів.

Визначено комунікаційний складник інтерактивного застосування музейної педагогіки, зокрема значення діалогу, співтворчості та партнерства між учителем, учнем і музейним середовищем. Констатовано, що комплексне використання різних музеїв сприяє формуванню у молодших школярів предметних компетентностей у галузях мистецтва і технологій, а також ключових компетентностей креативності, критичного мислення, комунікативних навичок і здатності до навчання впродовж життя, що є фундаментом для успішного особистісного розвитку в сучасному суспільстві. Зроблено висновок про необхідність системного та креативного впровадження музейної педагогіки у зміст мистецької та технологічної освіти для забезпечення гармонійного розвитку молодших школярів, формування в них предметних та ключових компетентностей і ціннісного ставлення до культурної спадщини.

Ключові слова: музейна педагогіка, початкова школа, мистецька освіта, технологічна освіта, культурна спадщина, інтерактивне навчання, віртуальні музеї.

Постановка проблеми. Сучасна система початкової освіти орієнтується на формування в учнів ключових компетентностей, творчих здібностей, критичного мислення та емоційно-ціннісного ставлення до культурної спадщини. Ці орієнтири закладені у концепції Нової української школи (НУШ), яка визначає пріоритетом підготовку компетентної, творчої та відповідальної особистості, здатної діяти в умовах сучасного інформаційного суспільства, зберігати й примножувати культурні надбання та застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Одним із важливих інструментів реалізації цих завдань є музейна педагогіка, що, інтегруючись у зміст мистецької та технологічної галузей, поєднує навчальну, виховну і культурно-просвітницьку функції. Завдяки використанню музейного простору як реального, так і віртуального створюються умови для діяльнісного та інтегрованого навчання, розширюється світогляд учнів, розвивається їхня естетична свідомість і практичні вміння,

а освітній процес набуває особистісної значущості та емоційної насиченості.

В умовах повномасштабної війни в Україні особливої ваги набуває виховання у молодого покоління національної свідомості, почуття гордості за свій народ та відповідальності за збереження культурної й історичної спадщини. Освітній процес у початковій школі покликаний підтримувати духовну стійкість, ціннісні орієнтири та зв'язок з культурними надбаннями своєї країни. Музейна педагогіка у цьому контексті виступає дієвим інструментом патріотичного й культурного виховання, адже безпосередній контакт з історичними артефактами, творами мистецтва та традиційними ремеслами допомагає дітям глибше усвідомити значення власної культурної ідентичності, формує здатність цінувати й примножувати спадщину попередніх поколінь навіть у складних суспільних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній педагогічній науці музейна педагогіка розглядається як міждисциплінарна галузь,

що поєднує освітні та культурологічні підходи до організації освітнього процесу. Теоретичні засади впровадження музейної педагогіки в Україні висвітлювали у своїх працях В. Бітаєв, С. Довгий, О. Караманов, О. Лимар, Ю. Павленко, Ю. Топузов, Т. Ціпан та інші науковці, акцентуючи на її потенціалі у формуванні пізнавальної активності, ціннісних орієнтацій та емоційно-естетичного досвіду школярів. Дослідники підкреслюють, що музейна педагогіка у початковій школі сприяє реалізації діяльнісного та компетентнісного підходів, передбачених НУШ, а також забезпечує інтеграцію змісту мистецької, технологічної та інших освітніх галузей.

Водночас у наукових працях наголошується на необхідності подальшої розробки методик, адаптованих до тенденцій світової музейної педагогіки на засадах демократичної освіти, цифровізації освіти, дистанційного навчання та використання віртуальних музейних ресурсів, що особливо актуально в умовах сучасних суспільних викликів.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є обґрунтування педагогічного потенціалу музейної педагогіки в системі мистецької та технологічної освіти початкової школи в контексті концепції НУШ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Закону України «Про освіту», головною метою сучасної освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, формування її цінностей, компетентностей та здатності до інноваційної діяльності в умовах глобальних змін. Концепція Нової української школи визначає орієнтир на підготовку випускника, який відповідає вимогам ХХІ століття людини, здатної мислити критично, діяти відповідально та навчатися впродовж життя. Модель випускника НУШ передбачає гармонійне поєднання трьох ключових складників: цілісної особистості з високим рівнем загальної культури; патріота, який керується морально-етичними принципами та сприяє розвитку своєї країни; інноватора, готового змінювати світ за принципами сталою розвитку [3].

Таке бачення випускника визначає стратегічні орієнтири для модернізації змісту та методів навчання, зокрема у сферах мистецької, дизайнерської та технологічної освіти, де важливу роль відіграють інтеграційні підходи, інноваційні технології та культурно-освітні ресурси.

Одним із ефективних засобів досягнення цілей сучасної освіти є музейна педагогіка, яка ґрунтується на використанні освітнього потенціалу ресурсів культурної спадщини. Музейна педагогіка є міждисциплінарною галуззю педагогічної науки, що сформувалася на перетині педагогіки, культурології, музеєзнавства й утвердилася у вітчизняному та світовому науковому дискурсі

як напрям, спрямований на організацію освітнього процесу засобами музейного середовища, яке розглядається як зібрання матеріальних і нематеріальних артефактів та динамічний простір культурної комунікації.

Аналіз наукових публікацій доводить багатогранність підходів до дослідження музейної педагогіки сучасними науковцями (О. Аліксійчук, В. Бітаєв, Ю. Бойчук, О. Валенкевич, С. Довгий, О. Зуб, О. Зуєвич, Т. Калюжна, О. Караманов, І. Лаский, О. Лимар, Р. Маньковська, Ю. Павленко, О. Пальчик, Ю. Топузов, Т. Ціпан), що охоплюють різні аспекти її становлення, розвитку та практичного впровадження в освітній процес.

Сучасні українські науковці у трактуванні поняття «музейна педагогіка» одностайно акцентують на її міждисциплінарному характері та значущій ролі у формуванні особистості в культурному просторі. Таке бачення ґрунтується на концептуальних засадах, закладених її фундаторами: Г. Фройденталем, який ввів термін «музейна педагогіка»; А. Ліхтварком, що розробив методику активного залучення учнів до сприймання мистецтва; Г. Кершенштайнером, котрий обґрунтував ідею музею як простору виховання громадянських та естетичних якостей. У цьому контексті музей розглядається не лише як сховище артефактів, а як динамічний освітній простір, здатний формувати світогляд, розвивати особистість і забезпечувати живий діалог між минулим і сучасністю.

Слід зазначити, що вітчизняна музейна педагогіка сформувалася під впливом східноєвропейських історико-культурних і соціально-педагогічних умов, поступово здобуваючи статус самостійної дисципліни з пріоритетами ціннісного ставлення до культури, міждисциплінарної інтеграції та рівноправної взаємодії між педагогом, учнем і музеєм [4]. Сучасний науковий дискурс в Україні акцентує на інтерактивній взаємодії з культурним простором, який ґрунтується на демократичних засадах і підходах, закладених засновниками музейної педагогіки: Дж. Дьюї (навчання через досвід), Д. Камероном і Дж. Хейном (роль діалогу та емпатії), Д. Колбом (теорія експериментального навчання) та послідовників, які наголошували на партисипативних (participatory) участі і співтворчості практиках (Е. Кнез, А. Райт), соціокультурному контексті музейного досвіду (Е. Хупер-Грінхілл). Ці підходи формують сучасне розуміння музейної комунікації як інтерактивного, діалогового та партнерського процесу, що стимулює активне залучення відвідувачів і створює багатовимірний освітній простір, де «participatory museum» є відкритою суспільно значущою інституцією, в якій відвідувачі конструюють сенси та долучаються до розробки проєктів [7].

Прогресивні світові концепції музейної педагогіки отримали своє відображення та розвиток

у вітчизняному культурно-освітньому просторі. Сучасні наукові дослідження трактують музейну педагогіку багатовимірно, інтегрують її освітні, культурологічні та комунікативні аспекти. Український вчений О. Караманов визначає музейну педагогіку як «модель взаємної багатосторонньої комунікації» в культурному просторі з метою соціалізації та розвитку творчих здібностей, «синтез різноманітних наукових освітніх концепцій та педагогічних технологій, спрямованих на актуалізацію минулого, творче осмислення цінностей сучасності та проектування особистісного розвитку у майбутньому» [2, с. 50]. Дослідниця І. Червінська підкреслює міждисциплінарний характер музейної педагогіки, її функцію комунікаційного посередника між музеєм і відвідувачем, зазначає специфічність форм музейної комунікації, що слугує «зв'язком між культурними інституціями, їхніми колекціями та відвідувачами» [6, с. 18–19]. Вчені акцентують на комплексному освітньому потенціалі музеїв, інтеграції різних сфер знань, забезпеченні інтерактивної, занурювальної взаємодії з культурною спадщиною, «сприянні міждисциплінарному розумінню культури, історії, технології та природи» [1]; фокусують на практичному аспекті модернізації музейної діяльності, активному залученні учнів до інтерактивних форм навчання, спрямуванні на «трансформацію традиційних занять через «оживлення» експозицій і наповнення їх новими змістами та значеннями» [5]. Водночас сучасні науковці зазначають, що вітчизняна музейна педагогіка має ґрунтуватися на поєднанні між-

культурного та міжконфесійного регіонального досвіду України, зумовленого різними освітніми ініціативами, які б могли: поєднувати елементи просвітництва й популяризації музеїв; стимулювати молодь до множинної інтерпретації музейних предметів як культурних зразків минулого та певної епохи; актуалізувати матеріальну та нематеріальну культурну спадщину, узгоджувати різні концепції історичної пам'яті; широко застосовувати інтерактивність і віртуальний музейний простір в освіті» [4, с. 32].

Ідеї інтерактивної та досвідно орієнтованої музейної педагогіки узгоджуються з принципами Нової української школи (НУШ) і відповідають завданням Державного стандарту початкової освіти, зокрема у мистецькій та технологічній галузях, спрямованих на розвиток ключових компетентностей в процесі дослідницької та творчої діяльності.

Музеї як осередки збереження, інтерпретації та популяризації культурної спадщини виступають важливими партнерами сучасної мистецької та технологічної освіти. Їх різноманіття за профілем, формами діяльності та територіальним розташуванням в Україні створює унікальні можливості для інтеграції музейних ресурсів в освітній процес. Кожен тип музею має власну освітньо-комунікативну специфіку та потенціал для використання на уроках мистецтва і технологій від надання оригінальних експонатів і візуальних матеріалів до проведення інтерактивних програм, майстер-класів і цифрових проєктів.

Таблиця 1

Класифікація музеїв із прикладами в Україні та їх ресурсний потенціал для використання на уроках мистецтва і технологій

Тип музею	Приклади в Україні (місцеперебування)	Ресурсність для уроків мистецтва і технологій
Художні музеї	Національний художній музей України (Київ), Львівська національна галерея мистецтв, Одеський національний художній музей	Знайомство з живописом, графікою, скульптурою; вивчення технік, стилів і мистецьких напрямів; виконання творчих завдань на основі експонатів
Історичні музеї	Національний музей історії України (Київ), Львівський історичний музей	Ознайомлення з культурною спадщиною, традиційними технологіями виготовлення предметів; інтеграція з технологіями в процесі реконструкцій
Етнографічні та народознавчі музеї	Національний музей народної архітектури та побуту України (Пирогів), Музей народної архітектури та побуту імені Климента Шептицького (Львів)	Вивчення народних ремесел, декоративно-ужиткового мистецтва, технік ткацтва, гончарства, розпису; майстер-класи
Природничі музеї	Національний науково-природничий музей НАН України (Київ), Державний природознавчий музей НАН України (Львів)	Натхнення для тем у декоративному розписі (флора і фауна), створення біоінспірованих (стилізованих) об'єктів і візерунків
Літературно-меморіальні музеї	Національний музей Тараса Шевченка (Київ), Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка (Львів)	Ілюстрування літературних творів, створення театральних сцен, дизайн костюмів за мотивами творів
Технічні та науково-технічні музеї	Музей історії залізниці (Київ), Музей авіації (Київ), Музей космонавтики (Житомир)	Ознайомлення з історією технологій, моделювання технічних об'єктів, конструювання макетів
Музеї сучасного мистецтва	Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал» (Київ), Галерея сучасного мистецтва Dymchuk Gallery (Київ)	Знайомство з сучасними художніми практиками, інтерактивними інсталяціями, медіамистецтвом; розвиток креативності у виконанні творчих завдань, перформанс

У музейній педагогіці *традиційні музеї* виступають як класичні культурно-освітні інституції з фізичною експозицією, що дозволяє учням безпосередньо взаємодіяти з оригінальними експонатами, поглиблювати сприйняття мистецтва і технологій шляхом безпосереднього контакту. Такі музеї, розташовані в містах, селищах, на фабриках, при школах або інших організаціях, виступають важливим середовищем для освітнього процесу з мистецтва і технологій відповідної тематики.

Прикладом є музей українських старожитностей у Білоцерківській гімназії-початковій школі № 4 під Києвом, який розташований у спеціально оформленому приміщенні, де відтворено побут селянської родини, створено піч, лежанку, мисник, дерев'яні столи та лави, понад 100 експонатів, зібраних педагогами, дітьми і батьками! Урок з мистецтва у 2 класі може проходити в формі творчої майстерні, або посиденьок. Інтерактивна комунікація у процесі творчої майстерні реалізується через безпосередню взаємодію учнів із автентичними вишитими експонатами рушниками, сорочками, скатерками та серветками. Учні сприймають різноманіття орнаментальних мотивів, милуються їхньою красою, аналізують їх символіку та особливості, що стимулює глибше розуміння культурного контексту. Під час гри «Нитка і голка» відбувається жвава комунікація між учасниками, що сприяє соціалізації і формуванню навичок колективної роботи. Процес створення схеми вишивки по клітинках дає можливість кожному учню виразити власну креативність, експериментувати з формами та кольорами, що підсилює мотивацію та емоційний зв'язок із культурною спадщиною. Такий формат майстерні забезпечує багатовимірний освітній простір, у якому поєднуються теоретичні знання, практичні навички й емоційне занурення в національне мистецтво, сприяючи формуванню цілісної особистості.

Музеї просто неба, як окремий тип, характеризуються організацією відкритих просторів із експозиціями, інтегрованими у природне або урбаністичне середовище. Вони надають унікальну можливість занурення у культурні, історико-природні та технологічні контексти, що є важливим для екологічної, історико-культурної та технологічної освіти. У міських і сільських середовищах такі музеї часто розміщуються на територіях заповідників, історичних пам'яток, етнографічних комплексів, а також при закладах освіти, що дозволяє використовувати їх безпосередньо в освітньому процесі. Вони сприяють інтерактивній творчій комунікації учнів, залучають їх до практичних і дослідницьких занять у реальному просторі, що розвиває навички спостереження, аналізу і міждисциплінарного мислення. Такий формат ефективно підтримує формування екологічної свідомості, історичної пам'яті та

технічних умінь, одночасно стимулюючи творчість і самовираження учнів у природному і культурному контекстах.

Прикладом шкільного музею просто неба може бути етнографічний куточок або садиба, облаштована на території школи, де відтворено традиційну українську оселю, господарську будівлю та побутові предмети минулого. На уроці технологій у початковій школі в такому музеї учні можуть брати участь в інтерактивній комунікації в процесі практичних майстер-класів з виготовлення традиційних виробів. Наприклад, учні 3 класу можуть створювати сувенір в українському стилі із вторинних матеріалів, виготовляти з глини свисток та прикрашати його орнаментом за регіонами України тощо. На такому уроці з технологій в шкільному музеї просто неба інтерактивна комунікаційна стратегія реалізується шляхом безпосередньої взаємодії учнів із середовищем, експонатами та матеріалами, що стимулює активне пізнання і творчість. Під час практичних майстер-класів учні не лише отримують інформацію, вони беруть участь у спільній діяльності, обмінюються ідеями, відчують зв'язок із культурною спадщиною. Цей процес включає діалог між учнями, педагогом і експозиційним простором, де кожен стає активним учасником конструктором власного досвіду і сенсів. Виконання творчих завдань із використанням традиційних технік та орнаментів дозволяє глибше усвідомити культурні особливості регіонів України, формує емоційно-ціннісне ставлення до національної спадщини й розвиває критичне мислення.

Такий формат занять дає змогу дітям безпосередньо взаємодіяти з матеріалами та інструментами, розвивати дрібну моторику, креативність і технічні навички, а також усвідомлювати культурне значення ремесел. Крім того, інтеграція елементів історії й етнографії сприяє формуванню цілісного уявлення про національну спадщину і розвиток міждисциплінарного мислення. Така діяльність стимулює активне навчання, пізнавальний інтерес і сприяє вихованню патріотизму в учнів.

Унікальним ресурсом для зустрічі з експонатами музеїв просто неба є Вебплатформа «Музеї просто неба в Україні» (<https://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>), яка об'єднує інформацію про 7 музеїв, розташованих просто неба у різних регіонах країни. Платформа надає доступ до різноманітних культурних, історичних та етнографічних експозицій і створює умови для безпосереднього занурення в історико-культурний контекст. Такий формат музеїв є інтерактивним освітнім середовищем з розвитку екологічної та історико-культурної компетентності учнів, яке дозволяє організувати пізнавальний процес у дослідницькому форматі в інтерактивному

режимі. Віртуальні музеї являють собою цифрові платформи та онлайн-ресурси, які забезпечують доступ до музейних колекцій та освітніх матеріалів без географічних обмежень. Вони розширюють можливості освітнього процесу, сприяють розвитку інформаційно-цифрової компетентності учнів, дозволяють інтегрувати мультимедійні, аудіовізуальні та інтерактивні елементи у навчання, а також підтримують дистанційне та змішане навчання.

Прикладом інтерактивної комунікації учнів 4 класу може слугувати урок-проект «Машина часу» в інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Під час цього проекту діти здійснюють уявну мандрівку у минуле на Запорізьку Січ, досліджують історію козацтва та за допомогою традиційних і нетрадиційних художніх технік створюють власні зображення та моделі предметів козацького побуту. Такий підхід формує багатовимірну інтерактивну комунікацію, де учні одночасно сприймають інформацію, взаємодіють між собою, творчо виражають власні ідеї та глибше занурюються у культурно-історичний контекст. Це сприяє розвитку пізнавальної активності, креативності та командної взаємодії, відповідаючи сучасним вимогам особистісно орієнтованого навчання.

Різні типи музеїв традиційні, просто неба та віртуальні відіграють важливу роль у мистецькій та технологічній освіті учнів початкової школи, забезпечують багатовимірне та інтерактивне навчальне середовище. Традиційні музеї дають можливість безпосередньо працювати з оригінальними експонатами, що сприяє формуванню емоційно-ціннісного ставлення до культури та розвитку критичного мислення. Музеї просто неба створюють унікальні умови для занурення у природні та історико-культурні контексти, стимулюють міждисциплінарне та екологічне мислення засобами практичних та дослідницьких проектів. Віртуальні музеї розширюють доступ до знань, розвивають цифрові компетентності, інтегрують мультимедійні ресурси і підтримують гнучкі форми навчання. Комплексне використання різних музеїв сприяє формуванню у молодших школярів предметних компетентностей у галузях мистецтва і технологій, а також ключових компетентностей креативності, критичного мислення, комунікативних навичок і здатності до навчання впродовж життя, що є фундаментом для успішного особистісного розвитку в сучасному суспільстві.

Висновки і пропозиції. Отже, сучасна музейна педагогіка виступає як міждисциплінарна галузь знань і практик, яка суттєво трансформує традиційне розуміння музею, перетворюючи його на інтерактивний освітній простір культури. В її основі лежить активна комунікація між музеєм і відвідувачем, що забезпечує живий діалог, співтворчість та глибоке залучення учнів до

культурного досвіду. Такий підхід сприяє формуванню цілісної особистості, розвитку критичного і креативного мислення, а також вихованню ціннісного ставлення до національної спадщини та культури загалом. У контексті сучасної початкової освіти музейна педагогіка має особливе значення, оскільки забезпечує умови для реалізації особистісно орієнтованого, дослідницького і компетентнісного підходів, закладених у концепції Нової української школи. Використання інтерактивних музеїв традиційних, просто неба та віртуальних відкриває нові можливості для розвитку міждисциплінарних знань, творчих здібностей та соціокультурної компетентності молодших школярів, готуючи їх до свідомої участі в культурному житті сучасного суспільства.

Перспективами подальших наукових пошуків є дослідження інноваційних підходів до інтеграції музейної педагогіки в освітній процес початкової школи, розроблення методичних рекомендацій та вивчення впливу таких практик на формування ключових компетентностей учнів.

Список використаної літератури:

1. Зуєвич О. Елементи музейної педагогіки в навчально-методичному забезпеченні освітнього процесу. *Проблеми сучасного підручника*. 2024. Вип. 33. URL: <https://ipvid.org.ua/index.php/psp/article/view/768/901> (дата звертання 08.08.2025).
2. Караманов О. В. Музейна педагогіка в системі сучасної освітньої парадигми та поширення наукових знань. *Музейна педагогіка в науковій освіті*: збірник тез доповідей учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 листопада 2019 р., м. Київ. Біла Церква вид-во «Авторитет» ФОП Курбанова Ю. В., 2019. С. 48–50.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звертання 08.08.2025).
4. Музейна педагогіка в науковій освіті монографія ред. кол.: С. О. Довгий, О. М. Топузов, В. А. Бітаєв та ін. за наук. ред. С. О. Довгого. Київ Національний центр «Мала академія наук України», 2020. 334 с.
5. Сокурєнко О. Музейна педагогіка в утвердженні національної та громадянської ідентичності здобувачів освіти. *Теорія, методика і практика навчання*. 2024. № 4 (103). С. 108–123.
6. Червінська І. Музейна педагогіка як інструмент взаємодії закладів освіти і музеїв у сучасному соціокультурному просторі. *Освітні обрії*. 2019. № 2. С. 16–21.
7. Simon N. The participatory museum. Santa Cruz, CA Museum 2.0. 2010. 388 p.

Shulha L. Museum pedagogy in the system of art and technology education of primary school

The article substantiates the pedagogical potential of museum pedagogy in the system of art and technology education of primary school in accordance with the concept of the New Ukrainian School. It characterizes the retrospective aspects of the formation and development of domestic museum pedagogy and defines its role in shaping the cultural competence of younger students.

Museums are analyzed as centers for the preservation, interpretation, and promotion of cultural heritage, acting as important partners of modern art and technology education. A classification of museums with examples from Ukraine is provided, and their resource potential for use in art and technology lessons is outlined. Special attention is paid to the characteristics of traditional museums, open-air museums, and virtual museums, highlighting their distinctive features and providing examples of their practical integration into the educational process of primary school during art, technology lessons, and the integrated course "I Explore the World".

The article demonstrates how museum spaces foster creativity, aesthetic taste, and practical skills in students through interactive learning formats, excursions, workshops, games, and projects. The communicative component of the interactive use of museum pedagogy is defined, particularly the importance of dialogue, co-creation, and partnership between the teacher, the student, and the museum environment.

It is stated that the comprehensive use of different types of museums contributes to the formation of subject-specific competencies in the fields of art and technology, as well as key competencies creativity, critical thinking, communication skills, and the ability to learn throughout life which are the foundation for successful personal development in modern society. The conclusion emphasizes the need for systematic and creative integration of museum pedagogy into the content of art and technology education to ensure the harmonious development of younger students, the formation of their subject and key competencies, and a value-based attitude toward cultural heritage.

Key words: *museum pedagogy, primary school, art education, technology education, cultural heritage, interactive learning, virtual museums.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 22.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 23.10.2025

Дата публікації: 27.11.2025